

Rond zes uur 's ochtends staat de politie voor de deur. Je wordt ervan beschuldigd dat je Turkije wilt vernietigen. Het overkwam een arts in Istanbul, die later zijn verhaal anoniem vertelde aan de *The New York Times*. Zijn enige 'misdaad' was een bankrekening bij de door gülenisten opgerichte bank Asya. 'Ik had geen idee,' zei hij. 'Ik koos gewoon voor de dichtstbijzijnde bank in mijn buurt.' Hij werd opgesloten in de kelder van een politiecomplex. Na vijf dagen werd hij vrijgelaten en vluchtte hij via een mensensmokkelaar naar Europa.

Sinds de mislukte staatsgreep op 15 juli 2016 was de noodtoestand van kracht, die president Erdogan in staat stelde bindende opdrachten te geven aan overheidsinstanties. Dat de noodtoestand in juli 2018 is opgeheven maakt niet veel verschil, omdat

HEKSENJACHT IN TURKIJE

De zwarte lijst van Erdogan

De Turkse overheid streeft ernaar om de samenleving 'te ontdoen van terroristen.' Inmiddels zijn tienduizenden mensen opgepakt op verdenking van banden met terroristische organisaties. Maar wanneer ben je volgens Erdogan verdacht? Soms al als je een abonnement hebt op de verkeerde krant.

TEKST EDITH TULP
FOTOGRAFIE PIET DEN BLANKEN / HOLLANDSE HOOGTE

onlangs een presidentieel systeem is ingevoerd dat de grote machtspositie van president Erdogan permanent maakt. Nieuw voorgestelde wetgeving zal de bevoegdheden die onder de noodtoestand golden verder normaliseren.

Vermeende critici van het regime worden nog steeds opgepakt en vervolgd. Dit lot kan iedereen treffen die in verband wordt gebracht met de Gülenbeweging en de separatistische Koerdische PKK in het zuidoosten van Turkije.

Bestempeld als terroristen

De Gülenbeweging is een nationalistische, religieuze organisatie, gesticht door Fethullah Gülen, een Turkse imam die een gematigde islam voorstaat en sinds 1999 in Amerika woont. De organisatie met miljoenen aanhangers binnen en buiten Turkije zou voor de mislukte staatsgreep aanhangers hebben in maatschappelijke in-

stellingen, vooral in het onderwijs. Ook zouden er invloedrijke aanhangers geweest zijn binnen het bedrijfsleven, het leger, de politie, de inlichtingendienst en de rechterlijke macht. Gülen en zijn aanhangers werkten tot enkele jaren geleden samen met Erdogan, maar in 2013 kwam het tot onenigheid en een splitsing. De Turkse overheid heeft de beweging als de Fethullah Gülen Terroristen Organisatie, afgekort FETÖ, bestempeld.

Als je eenmaal verdacht wordt van betrokkenheid bij de Gülenbeweging kun je een lastercampagne verwachten. Of zoals Ömer Faruk Gergerlioglu aan Amnesty International vertelt: 'De stad waar ik tientallen jaren werkte als dokter en mensenrechtenactivist moest ik verlaten. Mijn familie is overhoopgehaald, mijn kind moest van school. Ik werd uit de moskeegemeenschap en het schoolbestuur gezet en moest op

sociale media beledigingen en ernstige bedreigingen verduren.'

Overvolle detentiecentra

Amnesty meldt dat de overheid 107.000 ambtenaren heeft ontslagen. Zij hebben geen recht meer op een overheidsbaan, bankrekeningen worden bevroren en paspoorten ingenomen. Burgerorganisaties, ziekenhuizen, scholen, media en honderden bedrijven zijn gesloten op basis van vermeende banden met terroristische organisaties. De rechterlijke macht werd al meteen na de coup poging gezuiverd. Van eerlijke en onpartijdige processen is geen sprake. Advocaten durven hun cliënten bovendien niet meer te verdedigen omdat ze vrezen voor represailles vanuit de overheid of zelf risico lopen op strafrechtelijke vervolging. Ondertussen wachten zo'n 50.000 mensen in overvolle detentiecentra hun rechtszaak af, waar volgens men-

VERDACHTE ZAKEN

Een gevaarlijk nummerbord

Het bezit van Amerikaanse dollarbiljetten die beginnen met serienummer F is verdacht. Het Turkse regime denkt dat Fethullah Gülen achter deze biljetten zit. Zelfs nummerborden die beginnen met de letters FG brengen mensen in de problemen. Je kind op de

verkeerde school, in een verdacht ziekenhuis worden behandeld, een abonnement op de verkeerde krant of de verkeerde boeken in huis hebben: het zijn allemaal redenen om op een zwarte lijst te komen en vervolgd te worden.

LINKS De Koerdische Mehmet (midden) met een foto van zijn zoon Mahmut (16 jaar, links op de foto), die tijdens een demonstratie werd doodgeschoten. Zijn andere zoon Ömer zit al 9 jaar gevangen, hij werd op 16-jarige leeftijd gearresteerd.

senrechtengroepen marteling en mishandeling plaatsvinden.

Koerden in het nauw

Ook tegen de Koerden is de repressie sterk toegenomen. Een nieuwe wet vrijwaart Turkse veiligheidstroepen van gerechtelijke vervolging van mensenrechtenschendingen in het zuidoosten. Waar voorheen alleen mensen met banden met de PKK werden opgepakt, is dit inmiddels niet meer het geval. Het merendeel van de gearresteerden zijn leden van gematigde pro-Koerdische partijen die ook vertegenwoordigd zijn in het parlement. Een bericht op social media dat als overheidskritisch geïnterpreteerd wordt, is al genoeg om opgepakt te worden. Dat overkwam mensenrechtenactivist Ali Erol die aan Amnesty zijn verhaal deed. Zijn bericht op Twitter was een foto van een olijfboom met daarbij antioorlogstermen en een verwijzing naar *Operatie Olijftak*: de naam van het militair ingrijpen van Turkije in het Syrische Afrin. Ook deelde hij een tekst uit een internationaal verdrag dat oorlogspropaganda verbiedt. 'Opgepakt en van je vrijheid beroofd, dat is de straf voor het alleen maar uiten van een vreedzame mening,' was zijn commentaar. Hij wordt nu vervolgd voor het opzetten van mensen tot haat en vijandigheid. ■

1000

Sinds de coup poging vroe- gen ruim duizend Turken asiel aan in Nederland. Of zij asiel krijgen, hangt erg af van hun individuele situatie. Alleen het feit dat zij uit Turkije komen is niet genoeg. Zij moeten bewijzen dat zij om specifieke redenen gevaar lopen.